

HABABAM SINIFI İCRAATIN İÇİNDE

Rifat Ilgaz

Öykü Yeni başlayan bir dönemin heyecanı ile sınıflarına yeni bir başkan adayı belirlemeye çalışan Hababam Sınıfı, seçimlerin demokratik olmasını istediği için hayli gürültülü bir seçim süreci yaşarlar. Önceki başkan Tulum Hayri'nin yerine geçmeye çalışan Palamut Recep sözleri ile sınıfın dikkatini ekmeye çalışırken derse gelen müdür sınıfta anarşi ortamı istemediğini vurgular. Hababam Sınıfında parasız yatılı olarak okuyan gençlerin hocalarına karşı takındığı haylaz tutum notlarına ve davranışlarına yansır. Pek çok cezalar almalarına rağmen birlik duyguları bozulmayan Hababam'ın daimi tayfasının da katılımı ile maçlar için takımlar hazırlanır. Müdür Bey'e Spor Bakanlığından gelen yazıya göre her okuldan takım gerekliliği durumuna hevesli yaklaşan sınıf A şubesini yenmeyi başarır. Yine bakanın emri üzerine bir müzik korosu kurulur ve Hababam Sınıfı yine şampiyon olmayı başarır. Artık emekliliği gelen hayta sınıfı mezun etmeye çalışan Mahmut Hoca, Cafer Hocadan aldığı dersane müdürlüğü teklifine onay vererek emekliliğini ister. Paraya ihtiyacı olan Mahmut Alnıgeniş, Hababam Sınıfı ile son konuşmasını yaparak gider. Bir süre sonra görevinden müdür de alınır ve Hababam sınıfının bir otele dönüştürülmek üzere yıkılır fakat Hababam yine tüm sınıf birbirinden ayrılmadan yoklamasına Hacıbababa'nın dükkânında devam eder.

Tema

Öğrenci ve Öğretmen Eğitim algısına trajikomik bir şekilde yaklaşan "Hababam Sınıfı İcraatın İçinde" adlı romandaki en önemli tema "öğretmen ve öğrenci" dir.

İdealist bir öğretmen olarak kendini haylaz bir takım öğrenceyi adam etmeye adamanın zorluklarını yansıtan romanda en dikkat çekici nokta Kel Mahmut istifa ettiğinde öğrencilerin eğitim sistemine meydan okuyarak yeniden var olma çabası içine girmeleridir.

Kişiler

Kel Mahmut Hababam Sınıfı'nı dizginlemek ve yol göstermek konusunda usta bir müdür muavini olan Mahmut Alnıgeniş aynı zamanda tarih dersi öğretmenliği yapar. Tüm haylazlıklarına karşı hoşgörülü bir tavırla yaklaşan babacan öğretmen, diğer öğretmenlere nazaran daha anlayışlı olması ile farklıdır. Öğrencilerin değişeceği ve adam olacağı hususunda idealist düşünen Kel Mahmut, maaşının yeterli gelmemesi üzerine bir öğretmen arkadaşının dershaneye geçme teklifini kabul eder. Prensiplerine bağlı, laik bir öğretmen olan Mahmut, türlü koşullarda görevini başarı ile yapmanın huzuru ile öğrencileri ile vedalaşır.

Palamut Recep Sınıfın en öne çıkan isimlerinden biri olan Palamut Recep, sınıfı yönetme konusunda son derece istekli, hırslı bir karakterdir. Otoritesini kurmak isteyen Recep, sosyal ve girişken bir gençtir. Hocalarına karşı saygılı olan Palamut Recep, inatçı özelliklerinin yanı sıra arkadaşlarına bağlı bir tutum sergiler.

Kalem Şakir Sınıfın uzun boylu ve incesi olan Kalem Şakir, arkadaşlarına düşkün biri olarak onları koruyan karakteri ile dikkat çeker. Uyanık ve hazırcevap biri olan Şakir, işine yarayan bilgileri aklında tutan zeki bir öğrencidir. Cin gibi uyanık biri olarak arkadaşları arasında bilinen Kalem Şakir, yüz boyama işinde de ustadır.

Güdükcü Necmi Sınıfın dikkat çeken yaramazlarından biri olan Güdükcü Necmi, insanları işletmeyi seven şakacı ve haylaz bir karakterdir. İnek Şaban ile dalga geçen Necmi, oldukça meraklı ve ilgilidir. Veli Karahan'ın etüdü asıp Erbakan'ı dinelemeye gittiği gösteriyi anlatmasını ister. Arkadaşlarına bağlı olan Güdükcü Necmi, derslerini umursamaz, gamsız bir öğrencidir.

Osman Topçuoğlu Devlet lisesinde paralı ve parasız yatılı olan öğrencilerin müdürlüğünü yapan Osman Bey, iktidarın isteği üzerine liseye atanır. Sinirli özellikleri ile dikkat çeken müdür, öğrencilere karşı acımasız ve serttir. Disiplini önemseyen Osman Bey'in tedbirli olması, Hababam'ı koruyan Kel Mahmut ile sürekli karşı karşıya kalmasına neden olur. Bakanların dediklerini harfiyen uygulayan müdürün bu nedenle öğrencileri baskıladığı görülür.

Hafize Hanım Okulun, çay-kahve ve yemekhane işlerinden sorumlu olan Hafize Hanım, yoğun olarak müdüre çalışır.

Diğer Öğrenciler Seçimleri alamadığı için hırslanan Tulum Hayri, saf halleri ile dikkat çeken İnek Şaban, Lakayt ve dalgacı hali ile öne çıkan Refüze Ekrem, devrimci Çolak Hamdi ve diğer pek çok öğrenci ile oldukça farklı karakterlerin bir araya toplandığı sınıfın ortak paydası dalga geçmektir. Her ne olursa olsun aynı anda gülmeye odaklı olan sınıfın uyumu ve aralarına almadıkları diğer öğrenci tayfaları nedeni ile uyumlu bir birliktelik içinde yaşarlar.

Öğretmenler Beden öğretmeni Badi Ekrem ve Maraton Raşit dışında müzik öğretmeni Mehmet Yanıkses de öğrencilerin müzik ve spor gibi dallarda başarılı olmasını sağlarlar. Din Kültürü derslerine giren Atif Hoca, stajyer öğretmen Yavşak Şadi ve diğer öğretmenler orta yaşta yukarıda olmaları nedeni ile çoğu zaman Hababam tarafından kandırılarak ders yapamazlar.

Kel Mahmut Açık

Karakter Hababam Sınıfı'nı dizginlemek ve yol göstermek konusunda usta bir müdür muavini olan Mahmut Alnigeniş aynı zamanda tarih dersi öğretmenliği yapar. Tüm haylazlıklarına karşı hoşgörülü bir tavırla yaklaşan babacan öğretmen, diğer öğretmenlere nazaran daha anlayışlı olması ile farklıdır. Öğrencilerin değişeceği ve adam olacağı hususunda idealist düşünen Kel Mahmut, maaşının yeterli gelmemesi üzerine bir öğretmen arkadaşının dershaneye geçme teklifini kabul eder. Prensiplerine bağlı, laik bir öğretmen olan Mahmut, türlü koşullarda görevini başarı ile yapmanın huzuru ile öğrencileri ile vedalaşır.

Aktiviteler Sürekli helada içtikleri sigaraları yakalamak için öğrencilerin peşinde olan Mahmut Hoca, yeri geldi öğrencilere ceza verdiği gibi şaka yapmayı da bilir.

ÖRNEK ANILAR

Hoşgörülü Öğrencilerin en demokratik yoldan başkan seçme arzusuna karşı çıkan onların çete gibi bütünlüşmelerini veya kutuplaşmalarını istemeyen müdüre karşı çocukları savunarak uygun bir zamanda seçimin yapılması için müsaade alır: "Yok Müdür Bey, ben hep bu gençlerden yana olmuşumdur. Bunlar arada bir yanlış adım atarlarsa da adımlarını geri çekmesini bilirler. Onların adımları, toplumcu atılması gereken adımlardır..."

Anlayışlı Atif Hoca'nın Darwin tartışması üzerine sınıftan kaçması veya kaçırılmasına kızmadan öğrencilere karşı gayet anlayışlı bir tavırla yaklaşan Kel Mahmut, kızmak yerine saygı konusunda Hababam'a öğüt vermeye çalışır: "Bakın çocuklar, her şeyin tartışması olur da saygının tartışması olmaz! İster Adem Baba olsun ister öz babamız... Tüm babalara saygılı olanların saygısı tartışılmaz..."

Çaresiz Okuldan yemek yemesine ve dışarda para harcamamasına rağmen zor geçinen, kızını okutmaya çalışan Kel Mahmut, daha iyi şartlarda çalışmak için işinden istifa eder. Arkasından da öğrencileri hocalarının çaresizliğinden dem vurur: "Demek o da geçim darlığı çekiyor, kul kazanından bol kepçe nasiplenmek yetmiyor ona!"

Umutlu İstifasını verdikten sonra Hababam Sınıfı ile son konuşmasını yapan Mahmut Hoca, her bir öğrencisinden umutlu ve yaptığı iş dolayısıyla da mutludur: "Çok sevdiğim işten ayrılıyorum böylece... Şunu açıklıyorum, ben devlete karşı verdiğim sözü yerine getirdim. Ben koşullar ne olursa olsun, bana kazandırılan beceriyi, bilgiyi, deneyimleri sürdürmeye çalıştım. Bu bakımdan gönül dinginliğiyle ayrılıyorum sizlerden..."

İdealist Tam bir devlet yanlısı ve Atatürkçü bir öğretmen olmasına rağmen mesleği boyunca karşılaştığı iktidar problemlerini eleştiren Mahmut Hoca, laik bir öğretmen olarak öğrencilere politika ile de ilgileceğini söylerken onlara da uzakta kalmamalarını önerir: " Bundan sonra politikaya karışır mıyım? Çok geç olmakla birlikte, sizlere söz veriyorum çocuklar.. Karışacağım! Politika hiç ihmal edilmeye, boşlamaya gelmezmiş...Kötü niyetlilerin cüretini, cesaretlerini artırmamaları için hep onların karşısında olmamız gerekmiştir!"

Laik Dini duyguları yaşam içerisinde kullananlara karşı olan Kel Mahmut, insanların baş örtüsüne değil gerçekte düşünceye odaklanmaları gerektiğine inanır: "Neredeyse ona türban adını verenler, kendilerini en ileri düşüncenin bir kahramanı, başlara dolanan bez de özgürlüğün, demokrasinin

simgesi, amblemi sanacaklar... Anayasamızdaki laiklik bile onlara bakarsanız düşünce bakımından geri kalmışlık anlamına gelmeye başladı.”

Kalem Şakir Uyumlu

Karakter Sınıfın uzun boylu ve incesi olan Kalem Şakir, arkadaşlarına düşkün biri olarak onları koruyan karakteri ile dikkat çeker. Uyanık ve hazırcevap biri olan Şakir, işine yarayan bilgileri aklında tutan zeki bir öğrencidir. Cin gibi uyanık biri olarak arkadaşları arasında bilinen Kalem Şakir, yüz boyama işinde de ustadır.

Aktiviteler Arkadaşları ile helada sigara içen Şakir, bazen de onlarla Hacıibaba muhallebicesine giderek vakit geçirir.

ÖRNEK ANILAR

Koruyucu Sınıfın gürültü yapmasını ve dolayısı ile de başkan Recep'in otoritesinin sarsılmasını istemeyen Şakir, arkadaşını korumak için sınıfa seslenir: “Bırakın şamatayı arkadaşlar. Tüm tarih öğretmenleri, olacaklar için kafa yormazlar. Olmuşlarla yetinirler... Bu bakımdan birer inektir onlar, olmuş olayların ezbercisi yani...”

Sitemli Devletin sunduğu koşullara karşı sitemli olan Şakir, herkesin yıkanamadığı için kaşınmasına ve sürekli aynı şeyi giymelerini eleştirir: “Çiğnenmiş haklarımızı okulu basan bitlerin yardımıyla kurtaracağız. Bugüne kadar Hababam Sınıfı'nın çoğunluğunu oluşturan parasız yatılılar idareden ne tek bir atlet alabildi, ne don, ne gömlek... İki yıllık pijama giyiyoruz. Kıçımızda parçalanmadıysa!”

Haylaz Sınıf arkadaşlarını uykusunda boyama faaliyetleri olan Kalem Şakir'den arkadaşları çekinir: “Arap olman! Bir gece boyarlarsa seni hiç şaşmam artık. Hep bu Kalem Şakir'in başının altından bunlar. Ne hergeledir o bilmezsin! Cin gibidir namussuz!”

Hazırcevap Atif Hoca'nın dersinde gelen müfettişi ve hocasını sorularıyla çıldırtmak isteyen Şakir, Darwin ve evrim teorisi konusunda düşünce üretir: “Hamamın namusu kurtulmuş oluyordu. Ama Kalem Şakir, işin peşini bırakacaklardan değildi. Eğitim Bakanını ve onu tutanları silkelemek istediğini bize göstermeliydi. Bakanlığın adında “Gençlik” vardı çünkü. Yanıtı hazır olduğu için bir soruyla dürtüklemesi gerekiyordu.”

Zeki Anayasa maddelerinden birini okuduğunda aklında tutan Şakir, özgürlüğün ve demokrasinin lafta kalmasını zekice açıklar: “Sonra paşa paşa dağıldı kalabalık, değil mi?” dedi Kalem Şakir. “Ne güzel! Demokrasi nedir, çok şükür öğrendik artık. Gösterilerin her çeşidini beceriyoruz... Güç gösterisi, gövde gösterisi... Uzun manto, uzun palto... Başörtü, yemeni, çarşaf... Peçe, türban... Gösteri özgürlüğü olduktan tüm özgürlükler yürürlükte demektir.

Güdük Necmi Uyumlu

Karakter Sınıfın dikkat çeken yaramazlarından biri olan Güdük Necmi, insanları işletmeyi seven şakacı ve haylaz bir karakterdir. İnek Şaban ile dalga geçen Necmi, oldukça meraklı ve ilgilidir. Veli Karahan'ın etüdü asıp Erbakan'ı dinlemeye gittiği gösteriyi anlatmasını ister. Arkadaşlarına bağlı olan Güdük Necmi, derslerini umursamaz, gamsız bir öğrencidir.

Aktiviteler Arkadaşları ile helada sigara içen Necmi, bazen de onlarla Hacıibaba muhallebicesine giderek vakit geçirir.

ÖRNEK ANILAR

Dalgacı Aklında hep bir muzurluk olan Güdük Necmi, Kel Mahmut'un dersinde sayfa sayısı soran Şaban ile dalga geçer: “Güdük Necmi işletecek bir konu bulmuştu: “Üç yüz yetmiş yedinci sayfada!” “Yalan! Kitap zaten üç yüz yirmi altı sayfa!”

Meraklı Dersi asıp giden sınıf arkadaşı Veli Karahan'ı merak eden Necmi, kendisine Erbakan'ın ve insanların namazdan sonra ne yaptığını sorar: "Sağ yumruklarını kaldırıp üniversite kapısına doğru yürümüşler namazdan sonra! Doğru mu?" diye sordu. GÜDÜK Necmi?"

Arkadaşlarına Düşkün Hababam Sınıfına son derece düşkün olan GÜDÜK Necmi, okullarının otel olacağı gerekçesi ile dağılan birliklerini yeniden toplamak adına toplandıkları muhallebicide kendi marşlarını okuma fikrini öne sürer: "Ne mi yapalım..." dedi, GÜDÜK Necmi, "Bizim marşımız vardı, nedense bugünlerde bir araya gelip söylemedik. Hep biliriz, değil mi arkadaşlar?"

Palamut Recep Uyumlu

Karakter Sınıfın en öne çıkan isimlerinden biri olan Palamut Recep, sınıfı yönetme konusunda son derece istekli, hırslı bir karakterdir. Otoritesini kurmak isteyen Recep, sosyal ve girişken bir gençtir. Hocalarına karşı saygılı olan Palamut Recep, inatçı özelliklerinin yanı sıra arkadaşlarına bağlı bir tutum sergiler.

Aktiviteler Arkadaşları ile helada sigara içen Recep, bazen de onlarla Hacı Baba muhallebicisine giderek vakit geçirir.

ÖRNEK ANILAR

Açıksözlü Tulum'u devirip seçimleri kazanan Recep, laiklik konusunda bildiklerini açıksözlü bir şekilde açıklar: "Bugün bile bu durumdan yararlanmaya kalkışan açığız var... İnsanları korkutarak yönetmeye kalkanlar gittikçe de çoğalıyor!"

Otoriter Sınıfta öğretmen yoksa oluşan uğultuyu hemen önlemeye çalışan Palamut Recep, otoritesini korumak için sürekli uyarılarda bulunur: "Sayın arkadaşlar!" diye ortadan bir çıkışa geçti, "Kesin şamatayı da uyumaya çalışın! Yarın Maraton Raşit yazılı yapacak... Sonra Sıfırcı da var, sırada!"

Saygılı Okulda konuşacağı bir konferans salonu bulamayan Kel Mahmut'a son derece saygılı olan Recep, hocalarına olan sevgileri dolayısı ile ayakta bile dinleyebileceklerini söyler: "Siz orasına karışmayın efendim. Biz gerekirse oturacak yer buluruz... Size gelince, başımızın üstünde yeriniz var... Gitseniz de, kalsanız da..."

İnat Kel Mahmut'un yerine gelecek kişi için yorum yapan Recep, gelen kişinin mutlaka Hababam'dan çekeceğini vurgular: "Neyse arkadaşlar!" dedi, Palamut Recep, "Geleceği varsa, göreceği de var. Yaşatmayız örümcek kafalıları!"

Arkadaşlarına Bağlı Arkadaşlarına ve sınıfına bağlı olan Recep'in hangi görüşte olursa olsun Hababam'a duyduğu bağlılık bakidir: "Çok sevgili arkadaşlarım!" dedi, "Ne sert yöneticiler, ne kötü niyetli gruplar, bizi, biz Hababam Sınıfı'nı birbirimizden ayıramadı. Ne düşünürsek düşünelim... Hangi görüşte olursak olalım. Biz okul arkadaşı, sınıf arkadaşınız! Söyle GÜDÜK Necmi işte bir araya geldik, ne yapalım!"